

Brief A

Joanna (Zus) van de Poll aan Agnes (Foef) Henriëtte Labouchère

Inventaris familiearchief Ven de Poll; het Zeister gedeelte, 1765-1970; 2413 (pag. 146)

11-04-1909

Fritsje is hier sedert Donderdag, vertrekt morgen & annonceert zich voor Vrijdag tot aan het eind van zijn vacantie. Wat hij er eigenlijk voor plezier in ziet om bij vier groote menschen te logeeren, die hem weinig pretjes kunnen bezorgen, is me een raadsel. Maar hij vindt het heerlijk & helpt ons onbewust door veel weemoedigs heen. Daarbij is hij zulk een gezellige & gevoelige jongen en met een aangeboren tact, en besliste opinie in gevoelszaken, & dat ziende, koester ik altijd de vurige hoop, dat die karaktereigenschappen hem in zijn latere leven bij mogen blijven. Vanmorgen voor 7 uur zijn wij samen naar 't kerkhof geweest & ook toen merkte ik weer zulke aardige dingen in hem op. O Foef, ik mis die beide dierbare ouders zoo ontzettend; bij oogenblikken lijkt het of ik al zulk een lange tijd zonder hen heb moeten leven en dan moet ik weer mijzelve voorzeggende dat er slechts twee en drie maanden verlopen zijn na Papa's en Mama's dood, & waar moet dat heen als dat verlangen naar Hen, zooals nu, steeds erger & heviger wordt? Wij missen ineens zoo onbeschrijfelijk veel! Op goeden Vrijdag heeft ds. Nahuijs ons zooveel aandoenlijks gezegd aan het Avondmaal, maar toen kwam alles in zulk een hevigheid op mij los, dat ik het bijna niet meer kon uithouden. Je weet alles bij ondervinding, beste Foef, maar het plotselinge dubbele gemis maakt dat men zich zoo vreselijk **verwaist** voelt. Fritsje wacht om mijn brief weg te brengen naar Fraülein. Ik moet eindigen, maar schrijf gauw weer. Lou houdt zich goed en is te bewonderen in meer dan één opzicht.

Adieu, mijn oude, veel compl. aan Leen, ook aan Ch., een zoen aan je lievelingen & een voor jezelf van je P.

Brief B

Joanna (Zus) van de Poll aan Agnes (Foef) Henriëtte Labouchère

Inventaris familiearchief Ven de Poll; het Zeister gedeelte, 1765-1970; 2413 (pag. 146)

mei 1909 (datum later toegevoegd, red.)

gaat. Hij heeft de variatie hard nodig; er komt zoo oneindig veel op hem neer en hij is buitengewoon geduldig met die 3 halfoude zusters en in raad, daad onze stut & steun. Henriette komt af & toe & helpt dan heerlijk voort in hetgeen wij met ons viere moeten nazien. Ik hoef je niet te zeggen wat al diedige bezigheden zijn. O Foeflief, wat is dat vreeselijk, dat omhalen van kasten en tegenkomen van al die eigenaardige dingen & kleeren. Je weet er alles van, je hebt alles kortgeleden nog zelf doorgemaakt. Ik werd heelemaal akelig & beschaamd van die zuinigheid van Mama, & alles om het ons maar goedte doen hebben. Het was altijd alles haar kinderen & niets voor zichzelf, en Pap dan!- het vreeselijke heimwee dat dan over je komt om Hen nog maar eens even maar te zien, is soms niet uit te houden_ & dan gaat men zijn rouw verlichten terwijl alles zwaarder & zwaarder weegt!

Ik vindt Lou niet goed; zij is bij buien doodmoe & en heeft dan weer een soort agitatie om toch maar te doen wat er maar enigszins te doen valt; & ik dubieer wat beter is, af te doen en over sommige punten rust te krijgen of te zorgen dat zij niet te veel tegelijk aanpakt. Er is zulk een berg nog voor ons van opruimen en nazien dat men maar niet moet gaan uitrekenen wanneer men er ooit uitkomt. Per slot van zake ben ik alleen op mijn verjaardag naar Amersf. geweest. De surprise van W's (Willem, broer van Jo; red.) komst in **Montreux** was zoo mooi geheimzinnig behandeld, dat Agathe niets ahnend den 15. een telegram zond dat zij den 16. 's morgens thuis kwam. Dat bericht arriveerde toen W in Amersf. mij juist eenige orders omtrent zijn huishouden gaf & hij over 1 uur zou vertrekken.

Tableau! Ik ging na het eten weer met koffer en al naar huis._ het eenige goede wat er uit voort kwam, was dat Lou nu toch niet naar Tante Roëll ging. Zij had die logeatie afgeschreven toen ik in Amersf. geroepen werd, _ & toen heb ik diezelfde middag **aan B. Wrangel** duidelijk gemaakt dat Lou au fond beter deed van niet uit te gaan, omdat ik haar niet wel genoeg daarvoor vond, en er zoo veel hier te doen was vooral het eerste deed mij besluiten het maar af te caveeren. Lou kreeg als antwoord op haar schrijven een briefje van Tante R. om te zeggen dat zij (Tante)het wel begreep, maar" dat Lou toch niet te veel in bed moest liggen, dat verslapte maar, en daar hadden wij nogal 't handje van!" Arme Lou heeft zich dat weer aangetrokken, zij die zich eerder te lang voortsleept, en nu zoo dolgraag goed wil blijven. Naar mijn idee zou zij veel meer moeten rusten. Er wordt wel eens vergeten hoe ziek zij verleden jaar geweest is! Hoe vond je Tante R.; geloof je dat zij boos was/lk zou willen dat één van ons haar kon gezelschap houden, maar haar kan ik toch niet uitleggen wat jij allemaal weet. L. zal daar geen rust hebben, ik durf L. niet te laten met al haar agitaties!_ En zoo zou ik door kunnen praten in het oneindige, & met al dat krijg je een brief zonder het minste nieuws .

Door alles heen vervult mij steeds een gedachte; en dat is dat ik zoo ziels, zielsgraag ...van hen zou willen weten die heengegaan zijn; Ik kan mij zoo volkomen begrijpen dat Papa daar mee bezig is geweest die 6 weken, dan vraag ik mij af hoe lang het nog duren moet eer ik iets of alles zal zien & weten. En toch moet men doorleven en denken wat Papa onsin zijn hevige verdriet op Mama's begrafenisdag toeriep met zijn zwakke stem: het gezegde uit zijn lievelingswerk van Schumann:

Requiem für Mignon: "Kinder eilet in's Leben zurück"(moet zijn: eilet hinan of kehret zurück (red.)).

Wat had hij toch een poëtische energie en dat in die dagen waarop hij zelf zoo geknakt was_ Lieve Foef ik denk veel aan je en hoop van harte voor je dat er licht & uitkomst komt. Geniet zooveel mogelijk van je vrolijke kinderschaar_ beter en gezonder troost kan je niet hebben. Alles liefs voor jezelf, L. (Leen, red.) , de kinderen Je P.

Compl. Ook aan Ch.

Brief C

Joanna (Zus) van de Poll aan Agnes (Foef) Henriëtte Labouchère

Inventaris familiearchief Van de Poll; het Zeister gedeelte, 1765-1970; 2413 (pag. 146)

16-09-09

B.F. Duizendmaal dank voor je heerlijken langen brief, eergisteren ontvangen. Ik snakke naar tijding, maar wachtte geduldig af na je eerste welkome briefkaart, want ik begreep al te goed dat, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gelegenheid & animo tot schrijven wel konden ontbreken. Toch dacht ik veel aan je en had daar den tijd voor, want ik bracht mijn uren sedert je vertrek meer in dan uit mijn bed door. Die ingewandstoornis bleek op den duur wat meer te zijn, & daarom riep ik Snellen te hulp, die mij nog steeds onder den duim houdt; het gaat nu aardig beter, maar van al het vasten, rusten, & nu dieet houden, voel ik mij zoo miserabel slap alsof ik beterende was van ik weet niet war voor ziekte. Lou verhuisde mij direct naar de achterslaapkamer, om het lawaai van de straat tijdens de tentoonstellingsdrukte niet te hooren.

.....

en bevrijd te zijn van het andere gedribbel! het heél, heel melancholiek om daar te liggen, vooral den eersten nacht toen al het doorleefde, in de schemerdonker mij daar weer voor den geest kwam _ & toch had ik er een heerlijke rust & genoot ik daar ook weer van. _ Alle middelen met permissie in 2 richtingen toegepast hadden in het begin niet de minste uitwerking, maar nu gaat het weer naar wenschen zal ik met behulp van een quinadrancje wel weer opknappen. _ Ik heb in die rust veel aan alle moeilijkheden gedacht, die je doormaakt & je begrijpt he welkom je brief was met détails. Ik proefde uit je schrijven, dat je er niet dadelijk mee beginnen wilde, & ben je heel dankbaar dat je mij van de tegenwoordige toestand toch op de hoogte bracht. Arme C; het is een ontzettend **ziek** proces dat hij doormaakt, & van hart en ziel hoop ik met je dat hij zijn rust mag terugvinden. Tracht ook voor hem en ter wille van hem den moed voor de toekomst niet te verliezen. Voor hem ben ik dankbaar dat hij steeds bij jou een honk kan vinden en iemand die hem sterk ter zijde staat. Want al kan je op het oogenblik niets bepaalds doen, toch moet hij voelen dat hji moreel en steun bji je vinden kan en wat zoo onbeschrijfelijk veel waard is in moeilijke omstandigheden: een warm hart. _ Ik begrijp al te goed dat je tussen al die moeilijke correspondentie door, dikwijls geen moed hebt er nog eens over te schrijven, _ maar weet wel, dat als je lust of behoefte ertoe gevoelt, geen mensch deze moeilijkheden met meer interest & medevoelen zal lezen dan ik. Weet je al iets meer van O. en van die man? _ Wat staat een mensch toch dikwijls machteloos bij moeilijkheden van degenen, die men zoo zielsgraag zou wenschen voort te helpen. _ Tussen dit alles door moet het toch goed doen om in andere omgeving te zijn, frische krachtige lucht in te ademen & het gezonde heerlijke genot te zien van die vrolijke kindertroep, die zoo onbewust is van al het goede & weldadige dat ze uitoefent _ Zulk een frische vroolijkheid kan men soms zoo missen! _

.....

Wat hier ons leven aangaat, is er in 't huishouden dankzij Lou's zachte & flinke optreden, meer & meer rust. Af en toe komt er nog wel eens (regel onleesbaar gemaakt) maar het "marcheert" nu tenminste & ik zal juist verlangen naar een finale verdeling van alles, opdat ieder van ons eindelijk eens op orde zou kunnen komen, toen er gisteren een vraag kwam die ons geheel bouleverseerde. 't Was geen huwelijksaanzoek! maar bijna even erg, want het is toch wel een soort levenquestie. Ik kan eenvoudig niet laten je er over te schrijven, het eene vertrouwen is het andere waard; maar het is nog moordgeheim & moet het ook blijven als er niets van komt.

De Koningin heeft nl. aan Lou & aan mij de vraag gericht of een van ons beide zich wilde belasten met het oppertoezicht over de opvoeding van Prinses J. ,eerst met H.M. mede, om vanaf najaar 1910 wanneer H.M. zich weer geheel aan de regeeringszaken gaat wijden, niet meer voor officiële dingen bedanken kan, geheel zelfstandig op te treden. _ natuurlijk steeds onder Haar opperbevel. _

We werden beide koud van dit plotseling geheel onverwachte voorstel.

En, o lieve Foef, die plotselinge leegte om niet Papa of Mama in zoo iets te kunnen consulteren, dat benauwde gemis knaagt weer opnieuw zoo hevig. Lou & ik zaten tegenover te kijken. / Wisten geen raad; we hebben beide 8 dagen bedenktijd, & dan moet het beslist zijn om waarschijnlijk nog eind van dit jaar in functie te treden. het eenige wat ons van decisie ontheft

is het oordeel van een dokter, waaraan men zich moet onderwerpen, want de hygiënische eischen van H.M. zijn overdreven hoog. Of wij een van beiden de taak aankunnen is dus nog te bezien, maar wij begrijpen nog te weinig en het is ook zeer onduidelijk wat de omvang van deze betrekking in alle details zal zijn & kunnen met geen menschen mogelijkheid een zuiver oordeel erover hebben. Lou is volgens ons aller inzicht 100x meer geschikt dan ik_ het was steeds haar illusie de zorgen van een kind te hebben & onder tranen bekende zij mij gister hoeveel het haar gekost had om van die drie lieve meisjes B. afstand te doen! Toch voelde zij dat het beter was geweest zoo,- dat het goed was dat zij de laatste levensjaren van Papa & Mama bij hen was geweest. _ Wij zijn nu in een andere toestand gekomen & zijn niet verantwoord het voor & tegen te onderzoeken. De verantwoording is ontzettend_ beste Foef, voel je voor ons in welke toestand wij ons bevinden. Henriette is letterlijk ziek van agitatie_ zij ziet & weet natuurlijk ook de bezwaren van een hofdame_ & daarbij zal dit een heel aparte betrekking wezen. L. & ik voelen wee van binnen_ wat is onze plicht, zullen wij fysiek zooveel aankunnen?_ Voor het laatste is ontegenzeggelijk Lou beter,_ maar hoe zal het fysiek gaan...En wat moeten wij hier beginnen zonder haar, juist nu alles door haar begint op orde te komen. Dat mag echter niet in de weegschaal gelegd worden; Frits heeft allerliefst en heel onzelfzuchtig in deze geest met Lou gesproken. Het idee alleen al is afschuwelijk, dat zal je met ons meevoelen & begrijpen.

Zaterdagmorgen. Deze nacht slapen heeft ons niet opgefrist, Lou zat haar haar boterham neer te werken & we voelen ons benauwd. ik merk wel dat Lou er heel ernstig over denkt, maar we weten te weinig wat er au fond allemaal gevegd wordt in alle geval zal de verantwoording groot zijn zal men natuurlijk voor tal van ongekende moeilijkheden komen te staan. God geve dat het besluit dat wij namen goed moge zijn...Ik durf mij niet te verdiepen in het vooruitzicht hoe het hier zal wezen zonder Lou!_ Zodra wij iets verder zijn zal ik je weer op de hoogte brengen. Het is wel met volle permissie van

L. dat ik je dit alles vertel.-

De tentoonstelling is afgelopen; Mw. Blanckenh. beter, maar nog niet uit geweest. Men maakt zich nu heel ongerust over Ds. Nahuys, die iets dergelijks mankeert; hij wilde eerst geen dokter, & later geen zuster hebben,- de eerste moest wel komen omdat de koorts te hoog werd & en nu wordt hij opgepast door juff. M. en een oude meid, die hij niet zoo blindelings hoeft te gehoorzamen als een verpleegster. Eigenlijk heel stout! Vanmorgen nog geen bericht. En nu, mijn oude, omhels ik je in

6

gedachte, je zult wel eens aan ons denken. Heel veel liefs aan L. & de kinderen & Ch,- duizend compl. van L., die gisteren een gezellig bezoek aan René bracht om adressen van taxateurs te vragen.

Je oude P.

Brief D

Agnes (Foef) Henriëtte Labouchère aan Joanna (Zus) van de Poll

Inventaris familiearchief Ven de Poll; het Zeister gedeelte, 1765-1970; 2413 (pag. 146)

Chalet Beau ????

Champrey

19 Sep 09 (21 sep 09)

S p-e- Gisteren je heerlijke brief ontvangen_ waarvoor 100-1000 dank _ ik profiteer van dit rustige Zondagavondje in 't "gemütlche" kleine chalet om je een woordje te zenden_ zou echter zielsgraag even willen overvliegen om te bepraten hetgeen je nacht en dag bezig houdt en mij zeker , haast evenveel sedert ik een inhoud van je brief las. _ Ik werd eenvoudig draaierig toen ik 't las en ben er nog lang niet overheen . 't Is gewoon niet mogelijk- zou ik haast zeggen om in 8 dagen tijds een besluit te nemen van zulk een oneindig gewicht, hoe kan men weten of men geschikt is voor een degelijke taak, zoo akelig en griezellig overladen van verantwoordelijkheid – ik ril als ik er aan denk en hoop van ganscherharte dat deze week niet te veel van jullie beider zenuwen zal eischen; een huwelijksaanzoek ziet men meer of minder wel aankomen, maar dit komt zomaar uit de lucht vallen! Mijn eerste gedachte was: Lou is de persoon maar zij is niet sterk genoeg en dan – hoe kan dat met thuis? En jij s-p-e- ik krijg een prop in mijn keel als ik er aan denk- zou je er heus aan denken- kan je en durf je? Ik vraag mij af- ben je niet voor wat anders in de wieg gelegd? Ik dacht het, maar ik kan mij ook vergist hebben . het zal een zwaar en moeilijk besluit zijn- maar er moet licht komen en ik ben overtuigd dat uwe gebeden niet onverhoord zullen blijven en dat uw "s...eur que que je passe" een duidelijk antwoord zal komen. Zijt verzekerd dat mijn gebeden niet achterweegen zullen blijven en dat ik nacht en dag in gedachten met ,,,, ben, uur bij uur zie ik meer in hoe gewichtig dit alles i niet alleen de taak die misschien eene van U beide te wachten staat- maar de beslissing alleen- .Ik zou dolgraag in Z. willen zijn en deze strijd mee helpen strijden- je weet niet welk een behoefte ik hieraan heb en hoe het mij spijt juist nu zoo ver te zijn, - En dan dacht ik ook dadelijk aan de groote leegte- en de raad en steun van je lieve Moeder, die ge nu missen moet, dat alles maakt alles zoo dubbel moeilijk en zwaar. Men staat dikwijls voor gevallen waar men vroeger dacht dat alleen de ouders raad op wisten en dan voelt men zich zoo eenzaam zonder die raad. Zusjelief voor zoo iets heb ik nooit gestaan maar ik kan toch voelen begrijpen meeleeven- zooals ik overtuigd ben dat geen enkele van al je vrienden en kennissen 't doen- en ik weet gelukkig ook dat je er zekerheid van hebt, anders had je me dit groote en gewichtige geheim niet toevertrouwd. Ik dank je er van ganscher harte voor- het is weer een bewijs van je trouw en liefde waaraan ik toch nooit getwijfeld zou hebben - zeg ook aan de goede lieve Lou hoe dankbaar ik ben en hoe innig ik hoop dat het besluit dat genomen zal worden tot Uw beider geluk zal mogen dienen. Het kwam nu juist een beetje slecht te pas – jij nog zwak en een half mensch en Lou ook niet zoo goed als men 't wel wenschen zou. Ik hoop nu maar dat deze schok haar geen kwaad gedaan zal hebbennen dat deze week van strijd en onzekerheid ?????? (rest niet aanwezig!)

Veel liefs aan L. Verstop[deze brief.

Brief E

Joanna (Zus) van de Poll aan Agnes (Foef) Henriëtte Labouchère

Inventaris familiearchief Van de Poll; het Zeister gedeelte, 1765-1970; 2413 (pag. 146)

Zeist Zondagmiddag 29-09-09

B.F. Je lieve hartelijke brief heeft ons beide veel goed gedaan. Ik twijfelde er geen ogenblik aan of je zou met ons meelevend ... strijden & toch heerlijk om dat nog eens zwart op wit te lezen & opnieuw te zien dat afwezigheid en afstanden daar nooit meer invloed op kunnen hebben. L (Louise, red.) en ik hebben beide nog moeten lachen toen wij zagen dat je zelfs het miserabele fysieke gevoel van draaierigheid meegeleden hebt, dat zich bij zulke grote morele moeilijkheden altijd laat voelen. Ik had het in hoge mate, vooral 's nachts, als het moeilijke & benauwende van de heele

.....

zaak met dubbele kracht kwam aanzetten. Ik kan je niet zeggen lieve beste oude hoeveel er in deze 10 dagen door ons (hoofd) hart is gegaan; ik kon er na mijn eerste brief niet meer toe komen op alles op papier te zetten_ dán dachten we zoo, dan rezen er weer van de andere kant bezwaren op en met dat al mocht de decisie niet lang uitblijven & misschien is dit maar goed geweest al werkte het vreeselijk agilant. En nu, Foef, wil ik je eerst uit de onwetendheid halen & je zeggen dat vanavond de brief in zee zal gaan: Lou neemt het aan! Het zijn maar 4 woordjes & toch_ wat sluiten die niet allemaal in. Nu ik ze neerschrijf, zou ik wel, ik weet niet wat, om even bij je uit te huilen. Ik hoef jou zeker niet te zeggen wat dit voor ons beteekent. Lous' strijd is zwaar geweest & toch heb ik het gevoel dat zij gesterkt is om er door te komen. Ik zal je in het kort vertellen hoe alles in zijn werk ging. Woensdag voor 8 d. (dagen, red.) kwam de brief, zoals je weet.

Donderdag kwam Henriette, & ik heb haar direct gezegd, dat, wanneer L's fysieke krachten er tegen bestand waren, ik er geen ogenblik meer over dacht, omdat ik al te duidelijk inzag hoe oneindig meer Lou voor zulk een taak berekend & geschikt was.

Vrijdag liet Lou zich door Snellen (huisarts, red.) onderzoeken, die haar absoluut gezond vond, maar natuurlijk niet wat precies van haar gevraagd zou worden, ook niet kon uitspreken of haar krachten voldoende waren. Zaterdag is Lou op audiëntie geweest bij de Koningin Moeder, feitelijk om aan haar om raad te vragen. Zij heeft toen in alle openhartigheid

.....

alles verteld wat haar op 't hart lag. En H.M. heeft meer dan een uur zoo lief & verstandig met L. gepraat, wel getoond hoe graag Zij het persoonlijk wenste, maar zonder de minste pressie uit te oefenen.

Zondag & Maandag hebben wij gepraat, gedacht & gedacht & gepraat en toch tusschen dat alles door kasten op- & ingeruimd!-(Kan je dat niet voor je zien?) Bij momenten was alles net een droom, & dan kwam de werkelijkheid weer in benauwende grootte & gewicht voor ons staan. Frits was vreeselijk zenuwachtig, maar meer dan onzelfzuchtig; onder ons gezegd_ hij riep mij bij zich in de kamer om af te spreken dat, hoe vreeselijk L.'s vertrek voor ons ook zou zijn, wij haar het niet moeilijk mochten maken door het te veel te tonen, en toen kwam er uit:

.....

Voor mijzelf is het de grootste ramp die mij nog op dit oogenblik overkomen kon! Lou had die nacht in zoover klaarheid gekregen, dat zij het moest doen, mits wij drieën hier geen ongelukkig leven zouden lijden vanwege de huishouingquestie _ wanneer zij dat klaar voorzag, bedankte zij

onmiddellijk _ en Foef, 's avonds moest zij besluiten in zooverre of zij een onderhoud met de Koningin op het spel zetten. Toen ben ik expres uitgegaan en is er tijdens mijn afwezigheid

STUK ONLEESBAAR GEMAAKT

Toen een zenuwachtig diner met ons vieren_ Frits absoluut kapot_ arme man _ later na het eten heeft hij wel met L. een lange wandeling in de duisternis gedaan.

.....

en hebben zij samen kalm kunnen spreken & om 8 uur was het telegr. weg. Vrijdag (eergisteren) is L bij de Koningin geweest en hebben beiden gewapend met een papier met vragen in de hand "sich verständig" over de voornaamste punten en kreeg Lou toch tot heden bedenktijd. L's moederhart is klaarblijkelijk wel opengegaan toen zij enige oogeblikken Juliana in de armen kreeg & zie ik na dat bezoek van Lou evenals zijzelve. Veel meer begreep wat haar taak eigenlijk zal inhouden, kan 7 mag ik niet anders dan erin berusten dat zij het aanvaardt. Als er zich geen onvoorziene moeilijkheden of, wie weet, onaangenaamheden zich voordoen, moet ik bekennen dat zij er op haar plaats zal zijn dat ik het zoo ook voor het beste houdt. Maar Foef, jij kunt nog van iedereen buiten de familie om, het best oordelen & begrijpen hoe ik die goede lieve Lou missen zal, en daarbij vraag ik mji af of ik nu mijn taak goed zal kunnen doen. L. heeft mij dezer dagen op mijn geweten af gevraagd of ik er niet tegenop zag, omdat haar grootste strijd ook bestond in de vraag: "wat is mijn plicht_ thuis of dáár _en omdat zij er nu nog af kon. Maar ik heb gezegd dat ik 't alles aandurfde mits ik Frits op dit punt op mijn hand had, & aangezien hij mij zelf gezegd heeft, dat hij deze schikking de beste vond, moest Lou daar niet meer over denken. Vanmorgen, Goddank, hadden wij een preek van Reichel in alle deelen speciaal voor Lou (en voor mij), tot in de kleinste finesses; heel wonderbaarlijk en men zou kunnen zeggen: een antwoord op alle vragen en een richtsnoer hoe de nieuwe taak op te vatten, en aan te pakken & uit te voeren.

.....

Het maakte (op) ons grooten indruk, zelfs ook de gezangverzen en ik meen te zien dat het L. een riem onder 't hart heeft gestoken, en haar de zekerheid heeft gegeven dat zij niet iets verkeerd doet. Zoo staat nu de toestand & we zullen nog menig moeilijk uur door moeten totdat 1 Dec (of 15 Dec) voor de deur staat & dan.....zitten wij hier met ons drietjes, vorig jaar nog met 6! L. krijgt natuurlijk handenvol werk om alles in twee maandenkaar te krijgen _ misschien is dat goed, mits zij zich niet te veel vermoeit, en dan moeten we verder alles aan God overgeven, zoowel wat haar leven als 't onze betreft. Wat kan toch alles hierna anders worden. Nu alles hier rustig sedert een tijdje marcheert, had ik mij verheugd op een kalme winter om eens van alles te kunnen bekomen, ieder op honk hier in huis. maar we moeten nu weer met moed aan een 2de omwenteling.

.....

Lous' gedevoueed karakter zal daar misschien veel goed kunnen doen! Vergeef mij dezen brief geheel over ons zelve. Veel liefs aan L (Leen, red.) & de kinderen en Charlie. heel veel compl. van Lou, die het heerlijk vindt dat je veel aan haar denkt.

je oude P.